3

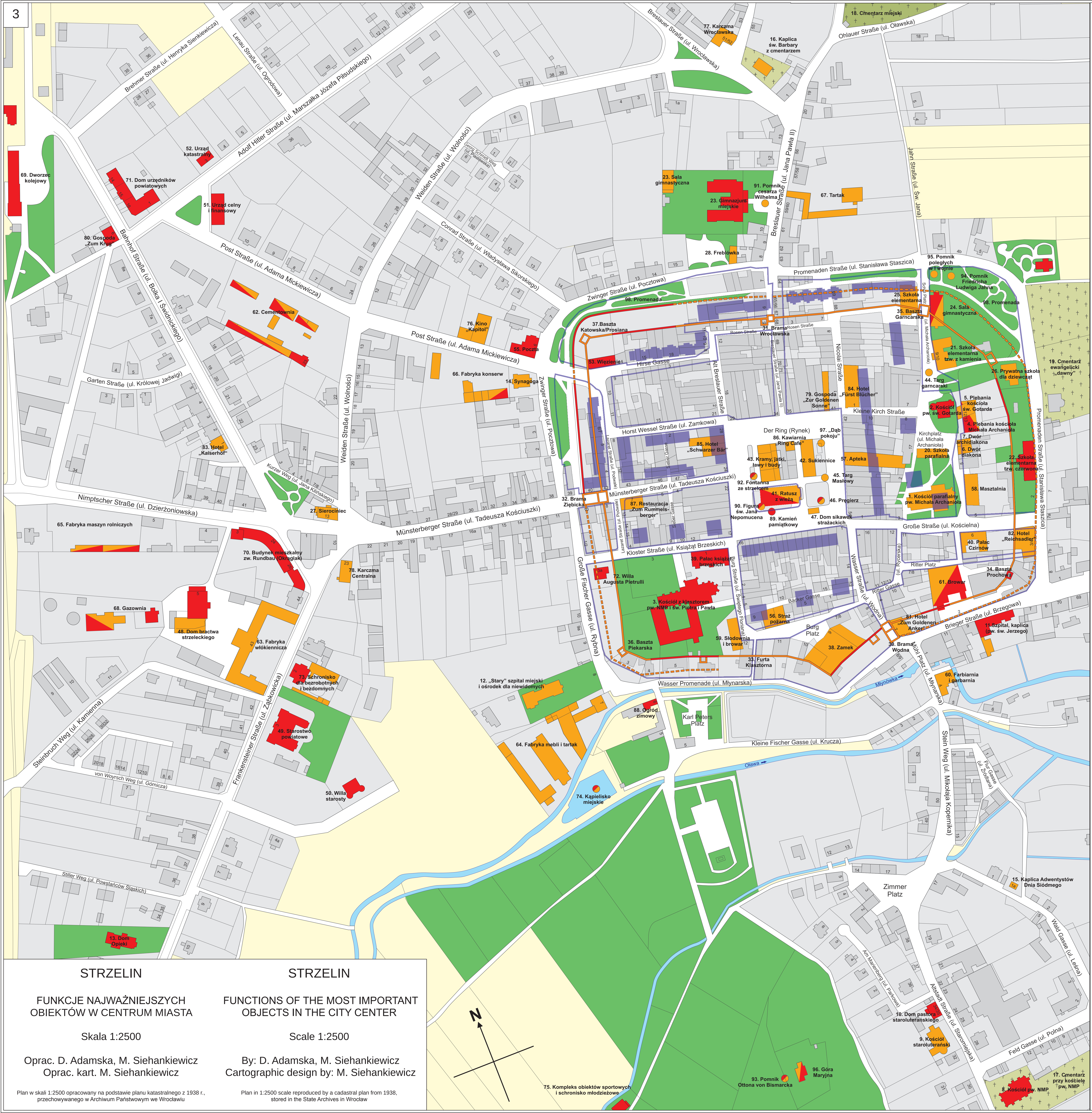

STRZELIN

FUNKCJE NAJWAŻNIEJSZYCH OBIEKTÓW W CENTRUM MIASTA

Skala 1:2500

Oprac. D. Adamska, M. Siehankiewicz
Oprac. kart. M. Siehankiewicz

Plan w skali 1:2500 opracowany na podstawie planu katastralnego z 1938 r., przechowywanego w Archiwum Państwowym we Wrocławiu

STRZELIN

FUNCTIONS OF THE MOST IMPORTANT OBJECTS IN THE CITY CENTER

Scale 1:2500

By: D. Adamska, M. Siehankiewicz
Cartographic design by: M. Siehankiewicz

Plan in 1:2500 scale reproduced by a cadastral plan from 1938, stored in the State Archives in Wrocław

1. Kościół parafialny pw. Michała Archanioła z cmentarzem. Fundacja 1292–1301; od 1540 ewangelicki; 1548 – odbudowa po pożarze; 1669 – odbudowa; 1706–1707 – pożar i odbudowa; 1756 – zawalenie się części sklepienia i wieży; 1757–1769 – przebudowa w stylu barokowym; do 1879 – likwidacja cmentarza; ok. 1905 – przebudowa.
The parish church of St Michael the Archangel with a graveyard. Endowment: 1292–1301; from 1540 – Evangelical; 1548 – reconstruction after a fire; 1669 – reconstruction; 1706–1707 – fire and reconstruction; 1756 – collapse of part of the vault and the tower; 1757–1769 – reconstruction in the Baroque style; until 1879 – closure of the graveyard; ca. 1905 – redevelopment.
2. Kościół pw. św. Gotarda z cmentarzem. Fundacja przed 1300; pocz. XIV w. – wydłużenie nawy; ok. 1470 – budowa nawy płd.; od 1545 – ewangelicki; 1618–1620 – odbudowa po pożarze; 1689–1706 – augustiański; 1706–1945 – ewangelicki; 1706–1713 – pożar i odbudowa; do 1879 – likwidacja cmentarza.
The church of St Gotthard with a graveyard. Endowment before 1300; early 14th c. – extension of the nave; ca. 1470 – construction of the southern aisle; from 1545 – Evangelical; 1618–1620 – reconstruction after a fire; 1689–1706 – Augustinian; 1706–1945 – Evangelical; 1706–1713 – fire and reconstruction; by 1879 – closure of the graveyard.
3. Kościół z klasztorem pw. NMP i św. Piotra i Pawła (Podwyższenia Krzyża Świętego) z cmentarzem. Fundacja klasztoru i kościoła Klarysek 1290–1301; XV w. – przebudowa prezbiterium; XV/XVI – przebudowa; od 1540 – likwidacja klasztoru Klarysek; 1548 – pożar i adaptacja na spichlerz; od 1689 Augustianie; 1705–1721 – przebu-dowa; 1721 – konsekracja nowego kościoła; przed 1731 – ogród; 1810–1842 – wojskowy lazaret; po 1842 – katolicka parafia; do 1879 – likwidacja cmentarza; 1895 – przejęcie klasztoru przez ss. Boromeuszki i założenie szpitala; 1927 – przebudowa wieży.
The church and the monastery of the Blessed Virgin Mary and the church of SS Peter and Paul (of the Raising of the Holy Cross) with a graveyard. Endowment of the convent and the church of the Poor Clares 1290–1301; 15th c. – reconstruction of the chancel; 15th/16th c. – reconstruction; from 1540 – closure of the convent of the Poor Clares; 1548 – fire and adaptation to a granary; from 1689 – Augustinian; 1705–1721 – redevelopment; 1721 – consecration of the new church; before 1731 – garden; 1810–1842 – military hospital; after 1842 – Catholic parish; by 1879 – closure of the graveyard; 1895 – takeover of the convent by the Sisters of Mercy of St Borromeo and the establishment of a hospital; 1927 – reconstruction of the tower.
4. Plebania kościoła Michała Archanioła, przed 1321; 1548 – pożar.
The presbytery of the church of St Michael the Archangel, before 1321; 1548 – fire.
5. Plebania kościoła św. Gotarda. Budynek późnogotycki XV/XVI w.; ok. 1876 – inwentaryzacja i wyburzenie; ok. 1880 – budowa neorenesansowej pastorówki; po 1945 – przebudowa.
The presbytery of the church of St Gotthard. Late Gothic building 15th/16th c.; ca. 1876 – survey and demolition; ca. 1880 – construction of the pastor's Neo-Renaissance house; after 1945 – redevelopment.
6. Dwór diakona, XIV w.
The deacon's manor house, 14th c.
7. Dwór archidiakona, XIV w.
The archdeacon's manor house, 14th c.
8. Kościół pw. NMP (Matki Chrystusa i Jana Ewangelisty). Prawdopodobna fundacja przed 1264; 1316 – wzmiankowany kościół; 1428 – kościół cmentarny; od 1707 – ewangelicki; od 1749 – braci czeskich; k. XVIII w. – przebudowa.
The church of the Blessed Virgin Mary (Mother of Christ and John the Evangelist). Likely endowment before 1264; 1316 – the church is mentioned; 1428 – cemetery church; from 1707 – Evangelical; from 1749 – the Unity of the Brethren; end of the 18th c. – redevelopment.
9. Kościół staroluterański, 1861; 1945 – zniszczenie.
The Old Lutheran church, 1861; 1945 – destruction.
10. Dom pastora staroluterańskiego, 1864–1883.
The Old Lutheran pastor's house, 1864–1883.
11. Szpital, kaplica (pw. św. Jerzego), cmentarz i szkoła dla ubogich. Fundacja szpitala przed 1346; przed 1351 – kaplica; 1430 – pożar; 1533 – przebudowa; 1577–1586 – odbudowa po pożarze; 1706 – pożar i odbudowa; 1735 – wzmiankowana szkoła dla ubogich; 1945 – zniszczenie; 2. poł. XX w. – odbudowa.
The hospital, the chapel of St George, the graveyard and the school for the poor. Endowment of the hospital before 1346; before 1351 – of the chapel; 1430 – fire; 1533 – redevelopment; 1577–1586 – reconstruction after a fire; 1706 – fire and reconstruction; 1735 – the school for the poor mentioned; 1945 – destruction; 2nd half of 20th c. – reconstruction.
12. „Stary" szpital miejski i ośrodek dla niewidomych, przed 1835; 1865 – szpital „Bethanien"; k. XIX w. – przebudowa przez elżbietanki; lata 30. XX w. – wyburzenie.
The 'old' municipal hospital and a home for the blind, before 1835; 1865 – the hospital 'Bethanien'; end of the 19th c. – redevelopment by the Sisters of St Elizabeth; 1930s – demolition.
13. Dom Opieki, 1914.
A care home, 1914.
14. Synagoga, 1815; 1938 – przebudowa na siedzibę „Narodowosocjalistycznego Korpusu Motorowego".
A synagogue, 1815; 1938 – redevelopment as the seat of the National Socialist Motoring Association'.
15. Kaplica Adwentystów Dnia Siódmego, 1926; 1945 – zniszczenie.
The chapel of the Seven Days Adventists, 1926; 1945 – destruction.
16. Kaplica św. Barbary z cmentarzem. Fundacja kaplicy 1532; 1553 – wyznaczenie cmentarza; 1617 – przebudowa kaplicy; 1706 – kościół i cmentarz katolicki; 1879 – pożar i wyburzenie.
The chapel of St Barbara with a graveyard. Endowment of the chapel 1532; 1553 – establishment of the graveyard; 1617 – redevelopment of the chapel; 1706 – church and a Catholic graveyard; 1879 – fire and demolition.
17. Cmentarz przy kościele pw. NMP, do 1547 – katolicki; od 1548 – ewangelicki; od 1749 – Braci Czeskich i ewangelicki.
The graveyard at the church of the Blessed Virgin Mary, until 1547 – Catholic; from 1548 – Evangelical; from 1749 – the Unity of the Brethren and Evangelical.
18. Cmentarz miejski, 1874.
The municipal cemetery, 1874.
19. Cmentarz ewangelicki „dawny", 1617; 1636 – budowa kaplicy; XVIII w. – przebudowa; 1973 – likwidacja.
The 'former' Evangelical cemetery, 1617; 1636 – construction of a chapel; 18th c. – reconstruction; 1973 – closure.
20. Szkoła parafialna, przed 1353; 1548 – nowa ewangelicka; 1708 – przebudowa; 1893 – wyburzenie.
A parish school, before 1353; 1548 – new Evangelical; 1708 – redevelopment; 1893 – demolition.
21. Szkoła elementarna tzw. z kamienia, 1858–1860; 1945 – zniszczenie.
A so-called stone elementary school, 1858–1860; 1945 – destruction.
22. Szkoła elementarna tzw. czerwona, 1891–1893.
A so-called 'red' elementary school, 1891–1893.
23. Gimnazjum miejskie, 1873–1876; 1887 – sala gimnastyczna; 1887 – częściowe upaństwowienie; 1899 – patronat cesarski; 1976 – przebudowa.
A municipal gymnasium, 1873–1876; 1887 – gym; 1887 – partial nationalization; 1899 – imperial patronage; 1976 – redevelopment.
24. Sala gimnastyczna, 1902 – budowa, po 1945 – przebudowa.
A gym, 1902 – construction, after 1945 – redevelopment.
25. Szkoła elementarna z „zimową" szkołą rolniczą, 1914; 1945 – zniszczenie.
An elementary school with a 'winter' school of agriculture, 1914; 1945 – demolition.
26. Prywatna szkoła dla dziewcząt, k. XVI w.; lata 50. XIX w. – nowy budynek; 1911 – przebudowa; 1945 – zniszczenie.
A private school for girls, end of the 16th c.; 1850s – a new building; 1911 – redevelopment; 1945 – destruction.
27. Sierociniec, k. XIX w.
An orphanage, end of the 19th c.
28. Freblówka (ogródek dziecięcy), 1856; 1863 – nowy budynek i ogród.
A kindergarten, 1856; 1863 – a new building and a garden.
29. Mury obronne. Budowa przed 1328; 1432 – zniszczenia; XV w. – drugi pierścień; 1654–1663 – podwyższenie i naprawa; 1819–1858 – wyburzenie.
Defensive walls. Construction before 1328; 1432 – destruction; 15th c. – a second ring; 1654–1663 – raising and repair; 1819–1858 – demolition.
30. Brama Wodna, 1. ćw. XIV w.; 1548 – pożar wieży bramnej; po 1548 – odbudowa; 1590 – wzmiankowane przedmurze strzeleckie; 1706 – pożar; 1838 – rozbiórka.
The Water Gate, 1st quarter of the 14th c.; 1548 – a fire of the gate tower; after 1548 – reconstruction; 1590 – shooting bulwark mentioned; 1706 – a fire; 1838 – demolition.
31. Brama Wrocławska, 1. ćw. XIV w.; 1822 – pożar; 1823 – rozbiórka.
Wrocławska Gate, 1st quarter of the 14th c.; 1822 – a fire; 1823 – demolition.
32. Brama Ziębicka, 1. ćw. XIV w.; 1820 – rozbiórka.
Ziębicka Gate, 1st quarter of the 14th c.; 1820 – demolition.
33. Furta Klasztorna. Wzmiankowana w 1378.
Monastery Gate. Mentioned in 1378.
34. Baszta Prochowa, przed 1430; ok. 1500 – przebudowa; 1706 – pożar; 1715 – odbudowa na domek ogrodnika; 1880/1881 – przebudowa na wieżę widokową.
Prochowa Tower, before 1430; ca. 1500 – redevelopment; 1706 – a fire; 1715 – reconstruction as the gardener's house; 1880/1881 – reconstruction as a viewpoint tower.
35. Baszta Garncarska, XV w.; 1820 – rozbiórka.
Garncarska Tower, 15th c.; 1820 – demolition.
36. Baszta Piekarska, XV w.; 1820 – rozbiórka.
Piekarska Tower, 15th c.; 1820 – demolition.
37. Baszta Katowska /Prosiana, XV w.; 1820 – rozbiórka.
Katowska/Prosiana Tower, 15th c.; 1820 – demolition.
38. Zamek, przed 1337; po 1428 – opuszczony; 1820 – rozbiórka.
Castle, before 1337; after 1428 – abandoned; 1820 – demolition.
39. Pałac książąt brzeskich. Prace wykończeniowe 1607–1612; ok. 1880 – adaptacja na sąd; k. XX w. – przebudowa.
The castle of the Dukes of Brzeg. Finishing work 1607–1612; ca. 1880 – adaptation as a court house; end of the 20th c. – redevelopment.
40. Pałac Czirnów, po 1437; 1548 – pożar; lata 80. XVI w. – przebudowa.
A palace of the Czirn family, after 1437; 1548 – a fire; 1580s – redevelopment.
41. Ratusz z wieżą XIV–XV w.; 1520–1526 – przebudowa; 1548 – pożar; 1648–1649 – zawalenie się i odbudowa wieży; 1706 – pożar; do 1719 – odbudowa; 1725 – pożar; do 1735 – odbudowa; 1817 – zawalenie się wieży; 1818–1822 – przebudowa ratusza i obniżenie wieży; 1892 – przebudowa; 1945 – zniszczenie; lata 50. XX w. – rozbiórka; 2005–2011 – budowa wieży.
The Town Hall with a tower 14th/15th c.; 1520–1526 – redevelopment; 1548 – a fire; 1648–1649 – collapse and reconstruction of the tower; 1706 – a fire, by 1719 – reconstruction; 1725 – a fire; by 1735 – reconstruction; 1817 – collapse of the tower; 1818–1822 – redevelopment of the Town Hall and shortening of the tower; 1892 – redevelopment; 1945 – destruction; 1950s – demolition; 2005–2011 – construction of the tower.
42. Sukiennice, przed 1344; 1706 – pożar; do 1719 – odbudowa; 1725 – pożar; do 1735 – odbudowa; 1886 – rozbiórka.
The cloth halls, before 1344; 1706 – a fire; by 1719 – reconstruction; 1725 – a fire; by 1735 – reconstruction; 1886 – demolition.
43. Kramy, jatki, ławy i budy, k. XIII – poł. XIV w.; 1618 – pożar; 1725 – pożar; do 1735 – odbudowa; 1830–1912 – rozbiórka.
Stalls, meat stalls, benches and sheds, end of the 13th c.–mid-14th c.; 1618 – fire; 1725 – fire; until 1735 – reconstruction; 1830–1912 – demolition.
44. Targ garncarski.
The potters' market.
45. Targ masłowy.
The buttter market.
46. Pręgierz, XV w. – drewniany; 1619 – kamienny; 1629 – nowy.
A flogging pillar, 15th c. – wooden; 1619 – stone; 1629 – a new one.
47. Dom sikawek strażackich i rezerwuary na wodę, 1. poł. XVIII w.
A house of fire hoses and water reservoirs, 1st half of the 18th c.
48. Dom bractwa strzeleckiego, 1580; 1871 – rozbiórka.
A shooting society house, 1580; 1871 – demolition.
49. Starostwo powiatowe (wcześniej teren „nowej" ujeżdżalni), 1872–1891.
The district office building (earlier – the 'new' manège), 1872–1891.
50. Willa starosty, 1921.
The district governor's villa, 1921.
51. Urząd celny i finansowy, lata 20. XX w.
The customs office and financial office, 1920s.
52. Urząd katastralny, lata 20. XX w.
The cadastral office, 1920s.
53. Więzienie. Wzmiankowane od poł. XVII w.; k. XVII – nowy budynek; 1860 – budynek dla młodocianych; 1872 – przebudowa.
The prison. Mentioned from the mid-17th c.; end of the 17th c. – a new building; 1860 – a building for juvenile delinquents; 1872 – redevelopment.
54. Urząd pracy (wcześniej teren „starej" ujeżdżalni), ok. 1880.
The employment office (earlier – the 'old' manège), ca. 1880.
55. Poczta, 1889.
A post office, 1889.
56. Straż pożarna, pocz. XX w.
A fire brigade station, early 20th c.
57. Apteka, 1581.
A pharmacy, 1581.
58. Masztalnia, XVIII w.
A curriery, 18th c.
59. Słodownia i browar. Wzmiankowane od 1483; 1674 – pożar.
A malt plant and a brewery. Mentioned from 1483; 1674 – a fire.
60. Farbiarnia i garbarnia, XVI w.
A dyeworks and tannery, 16th c.
61. Browar, 1880; do 1915 – rozbudowa; 1936 – zamknięcie; 1945 – zniszczenie.
A brewery, 1880; until 1915 – expansion; 1936 – closure; 1945 – destruction.
62. Cementownia, XIX/XX w.; 1914–1918 – lazaret wojskowy; po 1945 – rozbudowa; 2015–2016 – wyburzenie części budynków.
A cement plant, 19th/20th c.; 1914–1918 – a military hospital; after 1945 – expansion; 2015–2016 – demolition of some of the buildings.
63. Fabryka włókiennicza, pocz. XIX w.
A textile factory, early 19th c.
64. Fabryka mebli i tartak, ok. 1870; od 1945 – rozbudowa; 1995 – zamknięcie; 2011–2012 – wyburzenie i budowa centrum handlowego.
A furniture factory and a sawmill, ca. 1870; from 1945 – expansion; 1995 – closure; 2011–2012 – demolition and construction of a shopping centre.
65. Fabryka maszyn rolniczych, ok. 1870.
An agricultural machinery factory, ca. 1870.
66. Fabryka konserw, 1. poł. XX w., 1942–1945 – obóz pracy przymusowej.
A tin factory, 1st half of the 20th c., 1942–1945 – a forced-labour camp.
67. Tartak, XIX/XX w.; od 1950 – rozbudowa; od 2008 – budowa osiedla mieszkaniowego.
A sawmill, 19th/20th c.; from 1950 – expansion; from 2008 – construction of a housing estate.
68. Gazownia, 1870–1875.
A gasworks, 1870–1875.
69. Dworzec kolejowy, 1871; 1896 – budowa wiat peronowych.
A railway station, 1871; 1896 – construction of platform canopies.
70. Budynek mieszkalny zw. Rundbau (Okrąglak), 1927–1933.
A a so-called Rundbau (round) residential building, 1927–1933.
71. Dom urzędników powiatowych, pocz. XX w.
The county officials' house, early 20th c.
72. Willa Augusta Pietrulli („Pietrulla-Haus"), 1865–1870.
August Pietrulla's villa ('Pietrulla-Haus'), 1865–1870.
73. Schronisko dla bezrobotnych i bezdomnych, 1885.
A shelter for the homeless and the unemployed, 1885.
74. Kąpielisko miejskie, 1878.
A municipal swimming pool, 1878.
75. Kompleks obiektów sportowych i schronisko młodzieżowe, 1925–1926; 30. XX w. – rozbudowa.
A complex of sports facilities and a youth hostel, 1925–1926; 1930s – expansion.
76. Kino „Kapitol", 1928–1930; 2011–2015 – zburzenie i budowa domu kultury.
The 'Kapitol' cinema, 1928–1930; 2011–2015 – demolition and construction of a cultural centre.
77. Karczma Wrocławska, ok. 1670; pocz. XX w. – nowa gospoda.
Wrocławska Inn [of Wrocław], ca. 1670; early 20th c. – a new inn.
78. Karczma Centralna, XVIII w.; ok. 1910 – przebudowa; 2002–2003 – wyburzenie.
Centralna Inn [central], 18th c.; ca. 1910 – redevelopment; 2002–2003 – demolition.
79. Gospoda „Zur Goldenen Sonne" („Pod Złotym Słońcem"), k. XIX w.
Inn 'Zur Goldenen Sonne' (The golden sun), end of the 19th c.
80. Gospoda „Zum Krug" („Pod Dzbanem")
Inn 'Zum Krug' (The pitcher).
81. Hotel „Zum Goldenen Anker" („Pod Złotą Kotwicą"), XIX w.
Hotel 'Zum Goldenen Anker' (The golden anchor), 19th c.
82. Hotel „Reichsadler" („Pod Orłem Rzeszy"), przed 1880.
Hotel 'Reichsadler' (The Reich eagle), before 1880.
83. Hotel „Kaiserhof" („Cesarski Dwór"), 1. poł. XX w.
Hotel 'Kaiserhof' (The imperial court), 1st half of the 20th c.
84. Hotel „Fürst Blücher" („Książę Blücher"), XIX w.
Hotel 'Fürst Blücher' (Prince Blücher), 19th c.
85. Hotel „Schwarzer Bär" („Pod Czarnym Niedźwiedziem"), XIX/XX w.
Hotel 'Schwarzer Bär' (The black bear), 19th/20th c.
86. Kawiarnia „Ring – Cafe" („Rynkowa") Georga Rothera.
Café 'Ring-Cafe' (The market square) of Georg Rother.
87. Restauracja „Zum Rummelsberger" („Pod Gromnikiem"), 1. poł. XX w.
Restaurant 'Zum Rummelsberger' (Gromnik), 1st half of the 20th c.
88. Ogród zimowy, k. XIX w.
A winter garden, end of the 19th c.
89. Kamień upamiętniający pożar z 1706; 1746 – data na kamieniu upamiętniająca powołanie warty ogniowej.
A stone commemorating the fire of 1706; 1746 – the date on the stone commemorating the establishment of a fire guard.
90. Figura św. Jana Nepomucena, 1729; 1823 – remont; 1931 – remont; po 1945 – przeniesienie.
A figure of St John Nepomucene, 1729; 1823 – renovation; 1931 – renovation; after 1945 – relocation.
91. Pomnik cesarza Wilhelma I /poległych strzelinian podczas I wojny, 1899 – budowa; 1917 – likwidacja; 1923 – pomnik poległych strzelinian.
A monument to Emperor Wilhelm I/the inhabitants of Strzelin killed during WWI, 1899 – construction; 1917 – liquidation; 1923 – monument to the killed inhabitants of Strzelin.
92. Fontanna Müllerów ze strzelcem. Fundacja 1910; 1918 – odsłonięcie; k. XX w. – odbudowa.
The Müllers' fountain with a marksman. Paid for in 1910; 1918 – unveiling; end of the 20th c. – reconstruction.
93. Pomnik Ottona von Bismarcka, 1905.
A monument to Otto von Bismarck, 1905.
94. Pomnik Friedricha Ludwiga Jahna, 1912; 1934 – tablica poległych gimnastyków ze Strzelina.
A monument to Friedrich Ludwig Jahn, 1912; 1934 – a plaque with the names of the killed gymnasts of Strzelin.
95. Pomnik poległych w I wojnie, 1918.
A monument to the fallen in World War I, 1918.
96. Góra Maryjna (Wzgórze Parkowe). W 1677 postawiono „cudowny" kamień; od 1892 – park; od ok. 1895 – pensjonat z restauracją „Bergschänke Marienberg"; 1990–1992 – budowa Hotelu Maria.
Maria Mountain (Parkowe Hill). In 1677, a 'miraculous' stone was erected; from 1892 – a park; from ca. 1895 – a boarding house with the restaurant 'Bergschänke Marienberg'; 1990–1992 – construction of the 'Maria' Hotel.
97. „Dąb pokoju". Zasadzony w 1871.
The 'Oak of peace'. Planted in 1871.
98. Promenada, 1840–1871.
The promenade, 1840–1871.

obiekty zachowane / preserved objects	mury obronne zachowane / preserved city walls
obiekty niezachowane / unpreserved objects	mury obronne niezachowane / unpreserved city walls
cmentarze zachowane / preserved graveyards	współczesna zabudowa blokowa / contemporary blocks of flats
cmentarze zachowane / preserved graveyards	współczesne ulice / contemporary streets

Skala liniowa / Linear scale 0 100 m